

V.I. Lenin: “Troçki binlerce kez haklıydı”

Lenin aşağıdaki konuşmasını 17 Haziran 1921’de, Komünist Enternasyonal’in Üçüncü Kongresi’nde yaptı. Bu konuşmayı, Troçki’nin Fransız komünist hareketinin içinde yaşanan aşırı sol hatalara dair uyarıcı konuşması ve Macar komünist Béla Kun’un cevabı takip etti.

Lenin’in aşağıda paylaştığımız konuşması, onun *Bütün Eserler*’inin nüshalarından Stalinist bürokrasi tarafından çıkartılmıştır. Bunun sebebi yüksek ihtimalle, *Bütün Eserler*’in anti-Troçkist editörlerinin, Lenin’in bu konuşmada Lev Troçki’nin görüşlerini güçlü bir şekilde savunduğunu ifade eden tutumundan rahatsız olmuş olmalarıdır.

Kongreye katılan isimlerden biri olan Victor Serge, aşağıdaki pasajı kaleme aldığında büyük ihtimalle aklından bu konuşmayı geçiriyordu:

*“Lenin Fransızca konuştu; canlı ve sert bir şekilde. ‘Béla Kun’un aptalca hataları’ tabirini on veya daha fazla defa kullandı; bunlar, dinleyicilerinin tař kesilmesine sebep olan ufak kelimelerdi. Eřim konuşmayı stenografiyle kayda geçiriyordu ve ertesinde konuşmayı bir dereceye kadar düzenlemek zorunda kalmıştı: Ne de olsa yazılı bir kayıтта Macar Devrimi’nin sembolik figürüne on kez embesil diye hitap etmek söz konusu olamazdı.” (Serge, *Memoirs of a Revolutionist*, 2012, syf. 163) [1]*

Kongre’nin başka bir katılımcısı Umberto Terracini’nin Lenin’in bu konuşmasına dair değerlendirmesi için dipnot 5’e bakınız.

Lenin’in konuşması boyunca “solcular” olarak bahsettiği grup aşırı solcular, yani

parlamento ile sendikalarda komünist faaliyeti reddeden sol komünistlerdir.

Lenin'in bu konuşması Sena Aydın tarafından Türkçe'ye ilk defa çevrilmiştir; Troçki'nin ölüm yıldönümü vesilesiyle paylaşıyoruz.

Lenin: Buraya tam vaktinde, Béla Kun'un konuşması sırasında geldim, ki zaten tam olarak da bunun için, Béla Kun'un sözlerine karşı çıkmak için geldim. Béla Kun ağzını açarsa, bunu yalnızca solcuları savunmak için yapacağından şüpheleniyordum ve bu yüzden kimin savunuculuğunu yapmak adına konuşacağını görmek istedim. Yoldaş Béla Kun'a göre komünizm, solcuları savunmak demektir. O yanılıyor ve bu hataya en enerjik şekilde karşı çıkılması gerekiyor.

Açıkça ifade edilmelidir ki, Fransız partisinde hâlâ oportünistler varsa (ki böyle olduğunu düşünüyorum) ve Marksist değilse (ki bu da oldukça doğru), solcular da Yoldaş Béla Kun ve bazı diğer Fransız yoldaşların izinde solcu olarak görünmeye çalışırken kendi adlarına bir hata yapıyorlar demektir. Yoldaş Béla Kun yalnızca oportünist hatalar olabileceğini düşünüyor; ancak solcu hatalar da var olabilir.

Troçki yoldaşın sözlerinin stenografik kaydına bakacak olursak, kendisi solcu yoldaşlar bu şekilde davranmaya devam ederlerse, komünist hareketin ve işçi hareketinin Fransa'daki mezarını kazacaklarını söylüyor. [Alkış] Ben de kesinlikle böyle düşünüyorum. Yoldaş Béla Kun'un gerçek bir Marksist olsaydı yapması gerekeceği gibi Troçki Yoldaş'ı savunmak yerine ona saldırdığı konuşmasını protesto etmek için geldim.

Marksizm, farklı koşullarda hangi politikanın benimsenmesi gerektiğini belirlemekten ibarettir. Ancak Yoldaş Béla Kun buraya gelip soğukkanlılık ve disiplinden ve *L'Humanité*'de bu başlık altında yayımlanan bir makalede bu konu

hakkında söylenenlerden bahsettiğinde, söylediklerinden hiçbir şey anlamayan ve açıkça bir hata içerisinde olan kişi kendisidir. Fransız birliklerinin Ruhr'daki seferberliğinin yarattığı kriz gibi bir kriz sırasında, bir parti bu tür sloganlar atamaz. Bunu anlamayan kimse Marksist değildir.

Yoldaş Béla Kun, devrimci olmanın her yerde ve her koşulda solcuları savunma meselesi olduğuna inanıyor. Fransa gibi Avrupa'nın en büyük ülkelerinden birinde devrimi hazırlamak, bir partinin tek başına yapabileceği bir şey değildir. Beni en mutlu eden şey Fransız komünistlerinin sendikaları kazanmış olmasıdır. Bunu, herhangi bir Fransız gazetesini elime alıp da — ve açıkçası bunu nadiren yaptığımı itiraf etmeliyim; çünkü gazete okumak için zamanım yok — “hücre” (*noyau*) kelimesini gördüğümde fark ediyorum. Bu kelimenin anlamını herhangi bir sözlükte bulacağınızı sanmıyorum; çünkü bu, Çarlığa, Menşeviklere, oportünizme ve burjuva-demokratik cumhuriyete karşı uzun mücadelemiz sonucunda ortaya çıkan tamamen Rusça bir ifadedir. Bu örgütsel biçimi ortaya çıkaran bizim deneyimizdir. Hücreler ister parlamento fraksiyonunda ister sendikalarda ister diğer örgütlerde olsun, birbirleriyle uyumlu bir şekilde hareket ederler. Ve komünistler şu ya da bu hatayı işlerlerse, bu Béla Kun'un yaptığı hataya nazaran çok daha az ciddi bir hata olsa bile, biz bu hatayı onaylamayız.

Fransız partisinin, partinin sendikalardaki ve diğer örgütlerdeki hücrelerinin bu olağanüstü çalışmasını görünce, solcular hata yapmadıkları sürece Fransa'da devrimin zaferinin kesin olduğunu düşündüğümü söylemeliyim. Eğer insanlar yoldaş Béla Kun gibi soğukkanlılık ve disiplininin haklı gösterilemeyeceğini söylerse, bu solcu bir hatadır. Ve buraya, solcu yoldaşlara bu [hatalı] tavsiyeye uyarlarsa, tıpkı Marat'nın yaptığı gibi devrimci hareketin mezarını kazmış olacaklarını söylemeye geldim. **[2]** Fransa Komünist Partisi'ni savunmaya çalışmıyorum. Onun eksiksiz bir komünist parti olduğunu iddia etmiyorum. Kesinlikle değil. Yoldaş Zalewski *L'Humanité*'den bir pasaj aktararak talebin yerinde olduğunu savunuyor; kendi bakış açısına göre oldukça haklı olabilir. **[3]** Ancak böyle bir görüşe müsamaha göstermemeliyiz.

Başka bir örnek verelim; Fransız yasama meclisinde Fransız-İngiliz ittifakının dış politikasını savunan ve bu ittifak aslında bir soyguncular çetesinden başka bir şey

değilken, onun bir barış garantisi olduğunu söyleyen Marcel Cachin ve diğerleri... Bu oportünizmdir ve kendi parlamento temsilcisinin böyle bir siyasi pozisyon almasını hoş gören bir parti, komünist parti değildir. Aldığımız kararlarda, vurgulanması gereken çeşitli gerçeklerle birlikte hoş göremeyeceğimiz ve komünist olmayan çeşitli eylemlerden açıkça bahsettik. Ancak bir eleştirinin niteliği spesifik olmalıdır. Önümüzdeki görev, oportünizmi kınamaktır. Ancak Cachin'in konuşmasında açıkça ifadesini bulan oportünizm eleştirilmedi. Aksine, eleştiriler bu [Cachin'in konuşmasının oportünist olduğunu söyleyen] formülasyona yöneltilerek yeni tavsiyeler önerildi.

Yoldaş Troçki konuşmasında şunları söyledi: [Lenin, Troçki'nin konuşmasının Almanca stenografik kaydından bir pasajı aktarır]

Ek olarak Laporte yoldaş oldukça yanılıyor ve Troçki yoldaş onun açıklamasını protesto etmekte kesinlikle haklı. Fransız partisinin tavrının belki de tam anlamıyla komünist olmadığını kabul etmeye hazırım. Ancak durum bu olsaydı, bu türden bir hata Fransa ve Britanya'daki komünist hareketi yok ederdi. Devrim, 1919 dönemi tarafından gerçekleştirilemez. **[4]** Ve Troçki yoldaş bunu defalarca vurgulamakta binlerce kez haklıydı. Aynı durum, Fransız partisini Lüksemburg işgalini sabote etmede başarısız olmakla suçlayan Lüksemburglu yoldaş [Reiland] için de geçerli. O da yoldaş Béla Kun gibi bunun coğrafi bir mesele olduğunu düşünüyor. Bu oldukça yanlış. Mesele politik bir meseledir. Ve Troçki yoldaş buna karşı çıkmakta kesinlikle haklıydı. Evet, bu gerçekten de çok devrimci gözükürken aslında Fransız hareketi için oldukça zararlı olan tamamen solcu bir hatadır.

Fransa, İngiltere ve Almanya'da komünizmin zaferini engelleyebilecek tek şey, bu tür solcu hatalardır. Oportünizme karşı kampanyamızı abartısız bir şekilde sürdürdüğümüz taktirde zaferimiz kesindir. Fransız partisini açıkça eleştirmeliyiz. Komünist bir parti olmadıklarını söylemeliyiz. Marcel Cachin'in Fransa ve İngiltere'nin — ki mecazi olarak bir kelime kullanacak olursam, onlar soyguncudur; hatta sadece basit soyguncular değil büyük çapta soygunculardır — emekçi kitleleri sömürmek için giriştiği ittifaka ilişkin geliştirdiği politikanın, Cachin'in şu veya bu konuşmasında, şu veya bu makalede geliştirdiği politikanın, komünist değil oportünist olduğunu kesin olarak ve tüm açıklıkla belirtmeliyiz.

Komünist Parti Merkez Komitesi ve umuyorum ki Komünist Enternasyonal Kongresi de bu politikayı onaylamaz. Buna rağmen yoldaş Béla Kun'un işlediği daha büyük hatalara veya Lüksemburglu yoldaşın hatalarına ya da — ne kadar dilbaz konuşursa konuşsun— Laporte yoldaşın hatalarına hoşgörü göstermeyeceğiz. Komünist gençlik içerisinde gerçek devrimciler olduğunu biliyorum. Oportünistleri net bir biçimde eleştirin; resmi Fransız komünizminin hatalarını gösterin, ama bu tür hatalar yapmayın!

Kitlelerin size daha çok ve daha yakın mesafeden yaklaştığı ve zafere doğru ilerlediğiniz bu günlerde, yapmanız gereken şey sendikaları kazanmaktır. Sendikalarda çoğunluğu elde etmek için olağanüstü hazırlıklar sürmekte. Ve onları kazandığınızda, bu muazzam bir zafer olacak. Burjuva bürokrasisi güçsüz. Sendikalarda sözü geçenlerse "İkibuçuğuncu" Enternasyonal'in bürokratik önderleri. Görevimiz sağlam bir Marksist çoğunluğu kazanmaktır ve işte bundan sonra devrimi yapmaya başlayacağız. Ama bunu Béla Kun'un bir ağırlığa sahip olduğu 1919 dönemiyle ve benzeri hatalarla değil oportünizme karşı ve şimdilerde açığa çıkan solcu hatalara karşı mücadele ederek yapacağız.

Bu durumda belki mücadeleye gerek kalmayacaktır; sadece Marcel Cachin'in konuşmasına karşı bir uyarı yeterli olacaktır. Geleneklere ve oportünizme karşı açık bir mücadele ve solcu hatalara karşı sadece bir uyarı. İşte bu nedenle, yoldaş Troçki'nin pozisyonunu bütün olarak desteklemeyi görevim olarak görüyorum. Yoldaş Béla Kun'un ileri sürdüğü pozisyon, herhangi bir Marksist, herhangi bir komünist yoldaş tarafından ifade edilmeye değer değildir. Bu pozisyona aktif olarak karşı çıkılmalıdır. Ve yoldaşlar, umarım ki burada önerilen komisyon (ki onu kurmak yerinde bir hareketti) görevini yerine getirdikten ve Fransız partisinin tutumunu araştırdıktan sonra, [savunduğum] bu fikre hakkını verecek bir sonuca varacaktır. **[5]**

Dipnotlar

[1] Victor Serge, Lenin'in konuşmasını bir Komünist Enternasyonal Yürütmek Komitesi toplantısında Almanya üzerine yapılan bir tartışma sırasında gerçekleşmiş bir konuşma olarak sunuyor. Ancak böyle bir tartışmada Lenin katkılarını Fransızca değil Almanca olarak yapardı ve stenografik transkript de muhtemelen Serge'nin karısı (Liuba Russakova Kibalchich) tarafından derlenmemiş olurdu.

[2] Burada Lenin'e atfedilen Marat yorumu, Lenin'in 1793'ün Jakoben devrimcilerine saygı duyduğunu ifade eden diğer yazılarıyla çelişiyor. Lenin'in döneminin Marksistleri Marat'yı genellikle olumlu değerlendirirdi. Lenin'in *Bütün Eserler*'indeki (Lenin 1960-71) isim dizininde Marat bulunmamaktadır. Mevcut çeviri, içerisinde çelişkiler içerebilecek düzeltilmemiş bir arşiv kaydına dayanmaktadır; Marat'a yapılan atıf, Lenin'in bir dil sürçmesi ya da stenografın hatası kaynaklı olabilir. Lenin burada, Fransa dışındaki pek çok Marksistin halk hareketinin baskı altına alınmasından sorumlu tuttuğu Maximilien Robespierre'yi düşünüyor olabilir. Bu konudaki araştırmaya katkısından dolayı Jean-Numa Ducange'a teşekkürler.

[3] Burada ve sonrasında atıfta bulunulan "talep," tartışma sırasında daha önce Laporte tarafından açıklanmış olan, Fransız komünist gençliğinin askerlik görevi için çağrılan gençlerin orduya katılmayı reddetmesi için yükselttiği slogandır.

[4] "1919 dönemi" ile Komintern'in birleşik işçi cephesi, geçiş programı anlayışı ve benzeri programatik sonuçlara varmasından önceki dönemi kastediliyor. Komintern bu dönem boyunca sosyal demokrat partilerin tabanlarındaki işçilerin otomatik bir şekilde kendileri tarafından kazanılacağı beklentisi içerisindeydi. [ç.n.]

[5] Umberto Terracini (1895-1983), İtalyan KP önderliğine yazdığı 29 Haziran 1921 tarihli bir mektupta bu konuşmanın etkisini şöyle anlatır: "Bu konuşmanın

Komisyon ve Yürütme tartışmaları sırasında tüm kongre katılımcıları arasında yarattığı izlenimi gizlemeyeceğim... İzlenim derken konuşmanın yoldaşları açıkça sağa doğru kaydırabilmiş olmasından bahsediyorum. Lenin Fransız partisi üzerine bir konuşma yaptı... [k]onuşması taktiksel ilkeleri ortaya koydu; Lenin bunu o kadar lafı dolandırmayan kelimelerle yaptı ve kendini o kadar kısa ve öz bir şekilde ifade etti ki... delegeleri kongre konuşması sırasında ortaya koyacağı çok daha sert açıklamalara hazırladığı açıktı. Konuşmasının içeriği belirgin bir şekilde sağa doğru eğiliyor, kendisinin "les bêtises de gauche" [solcu saçmalıklar] olarak adlandırdığı şeyi hedef alıyordu. Enternasyonal'in bütün partileri içinde var olan aşırı [sol] fraksiyonları tarif etmek için ılımlı kelimeler bulmakla uğraşmadı." (Claudio Natoli, *La Terza Internazionale e il fascismo*, 1982, syf. 131)